

Atodiad 1

Pwysau ar y gyllideb 2025/26

Mae'r pwysau presennol sydd wedi'u cynnwys yng nghyllideb 2025/26 yn dod i £21.325 miliwn. Mae hyn yn cyfateb i 8% o gyllideb 2024/25 a'r drydedd flwyddyn yn olynol i'r pwysau fod yn fwy nag £20 miliwn. Mae'r manylion i'w gweld isod:

Pwysau	£miliwn	Disgrifiad
Cyflogau	3.000	Amcangyfrif bod dyfarniad cyflog mis Ebrill 2025 staff nad ydynt yn gweithio mewn ysgol yn 3.8% yn unol ag amcangyfrif twf cyflogau'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ar gyfer 2025/26.
Cynnydd yng nghyfraniadau YG cyflogwyr	2.733	Staff nad ydynt yn gweithio mewn ysgol – a gyflogir yn uniongyrchol
Graddfeydd Cyflog	-1.760	Gweler y paragraff isod
Gofal Cymdeithasol i Oedolion	4.165	Mae'r rhagolygon o gostau cynyddol a ddiweddarwyd fis Hydref 2024 yn cael eu diweddarau eto i adlewyrchu'r cynnydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol a chyfraniadau YG cyflogwyr.
Gwasanaethau Plant	4.284	Rhagolwg yn seiliedig ar leoliadau presennol (Hydref 2024) ac amcangyfrifon ar gyfer cynnydd ar sail chwyddiant. Tybir na fydd lleoliadau preswyl ychwanegol.
Gwasanaethau Prifysrdd ac Amgylcheddol	1.667	Cynnydd yn y gyllideb ailgylchu a gwastraff fel y cytunwyd arno gan y Cabinet fis Hydref 2024, £1.067 miliwn. Cynnydd yng nghostau cynnal a chadw prifysrdd yn y gaeaf, £0.600 miliwn.
Ysgolion	5.586	Mae hyn yn cynnwys cyllid ar gyfer dyfarniadau cyflog staff addysgu a staff nad ydynt yn addysgu o 3.8%, YG cyflogwyr a chytundebau lefel gwasanaeth hamdden. Hefyd, mae'n cynnwys cyllid am 0.5% i gwrdd â'r diffyg yn nyfarniad cyflog mis Medi 2024.
Ysgolion – Demograffeg	-0.480	Adlewyrchu gostyngiad cyffredinol ym mis Medi 2024 yn nifer y disgyblion a ddefnyddir yn y fformiwla ariannu ysgolion.

Ardoll Tân	0.500	Caiff Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ei ariannu gan ardoll gan chwe chyngor gogledd Cymru sy'n seiliedig ar eu poblogaeth. Caiff yr ardoll ei gosod gan yr Awdurdod Tân, nid y cynghorau, ac mae'n rhaid ei thalu. Amcangyfrifir y bydd yr ardoll yn cynyddu 7%.
Cynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor	0.500	Cafodd cyllid ar gyfer Cynlluniau Gostyngiadau Treth y Cyngor ei drosglwyddo i'r setliad rai blynyddoedd yn ôl ac nid yw wedi cynyddu. Felly mae angen cyllid ar gyfer y costau ychwanegol yn sgil y cynnydd yn Nhreth y Cyngor.
Buddsoddi mewn blaenoriaethau	0.250	Effaith costau ad-dalu benthyciadau'r rhaglen gyfalaf a llog – mae'r pwysau hwn yn ymwneud yn benodol â'r Strategaeth Hinsawdd a Natur.
Arall	0.508	Mynegeio contractau corfforaethol a chostau
Trosglwyddiadau i mewn / allan	0.372	Cynnydd ar gyfer Neb wedi'i Adael Allan ac atal digartrefedd llai gostyngiadau ar gyfer y rhaglen rheoli risg arfordirol.
Cyfanswm Pwysau	21.325	

Pwysau Graddfeydd Cyflog. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae cynnydd i'r Cyflog Byw Cenedlaethol yn sgil lefelau uchel o chwyddiant wedi effeithio ar strwythur cyflogau'r Cyngor. Mae'r graddfeydd wedi'u cywasgu ym mhen isaf y strwythur oherwydd bod rhai o bwyntiau'r golofn gyflogau wedi'u tynnu ac mae yna angen cynyddol i adolygu'r strwythur. Mae'r pwysau, er ei fod yn dal wedi'i gynnwys yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig, wedi'i wthio'n ôl i adlewyrchu'r ymrwymiad sydd wedi'i wneud gan y cyflogwyr cenedlaethol yn ystod y trafodaethau cyflog diweddar i ail-ddylunio'r colofnau cyflog cenedlaethol a'r amser y gall hynny gymryd. Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i adolygu ei strwythur cyflogau ond ni fyddai'n ymarferol cynnal yr adolygiad hwnnw tra bod newidiadau i'r golofn gyflogau genedlaethol yn yr arfaeth.

Cyfraniadau Yswiriant Gwladol Mae'r cynnydd yng nghyfraniadau YG cyflogwyr o fis Ebrill 2025 wedi'i gynnwys fel pwysau cost ar wahân ar gyfer gweithwyr nad ydynt yn gweithio mewn ysgolion ac o fewn y ffigwr ysgolion ar gyfer gweithwyr sy'n cael eu cyflogi'n uniongyrchol gan ysgolion. Fel yr eglurir yn yr adroddiad, mae gwaith yn parhau ar fireinio'r pwysau ariannol mewn perthynas â gofal cymdeithasol, sy'n cynnwys effaith y cynnydd mewn YG. Rhagwelir y bydd cyllid gan y llywodraethau i gwrdd â'r costau ond nid yw hynny wedi'i gadarnhau eto.

Mae gwaith yn parhau ar fireinio'r pwysau cyllidebol i'w cynnwys yn yr adroddiad gosod cyllideb terfynol, ac yn benodol o safnwynt y gyllideb gofal cymdeithasol oedolion.